

Skriftlig redegørelse

(Redegørelsen er optrykt i den ordlyd, hvori den er modtaget).

Redegørelse af 16/12 03 om Europarådets virksomhed og Danmarks deltagelse heri.

(Redegørelse nr. R 7).

Udenrigsministeren (Per Stig Møller):

RESUMÉ

Europarådets mulige udvidelsesproces er stort set gennemført. Senest har Bosnien-Herzegovina og Serbien og Montenegro opnået medlemskab. Samtidig betyder EU's øst-udvidelse, at EU-landene snart vil udgøre et flertal i Europarådet. Disse ændrede rammebetingelser indgår i begrundelsen for at afholde et tredje topmøde i Europarådet, formentlig i første halvår af 2005.

De mange nye medlemslande har medført et betydeligt pres på Europarådets strukturer, herunder de mekanismer, der skal sikre, at landene overholder deres forpligtelser i forhold til demokratiet, retsstaten og respekten for menneskerettighederne. Navnlig har sagsophobningen i Menneskerettighedsdomstolen givet anledning til bekymring. En række løsningsforslag, der også omfatter ændringer i selve konventionen, er under udarbejdelse.

Europarådets øvrige overvågningsvirksomhed er også genstand for reformovervejelser. Alle medlemslande må kunne kræves til regnskab for, at de lever op til de standarder, de selv har tilsluttet sig. Men de mange mekanismer må i højere grad bringes i samspil og kræfterne koncentrereres om at løse de tungeste problemer. Den overvågning af medlemslandene, der foretages af Den Parlamentariske Forsamling, vil fortsat spille en hovedrolle i den forbindelse.

Omdrejningspunktet i kontrollen med, at medlemslandene overholder deres forpligtelser, er en dialog med sigte på, at konstaterede fejl og mangler bliver afhjulpet. Især for en række af de nye medlemslande forudsætter dette teknisk og anden hjælp udefra. Europarådet yder her, på egen hånd og sammen med bl.a. Europa-Kommissionen, sådan målrettet bistand. I en række tilfælde formidles den gennem udsendte repræsentanter og anden tilstedeværelse i marken. Markant i denne forbindelse har været Europarådets flerårige tilstedeværelse i Tjetjenien. Det

er på nuværende tidspunkt usikkert, om bistanden til Tjetjenien kan fortsætte under samme form.

Europarådets mellemstatslige samarbejde om konventionstekster og øvrige fælles standarder sigter mod en større retslig lighed i Europa. Det supplerer dermed EU-samarbejdet, som i en række tilfælde i sin egen lovgivning har draget nytte af Europarådets grundige forarbejde.

I bestræbelserne på at styrke demokratiet, retsstaten og respekten for menneskerettighederne arbejder Europarådet side om side med andre internationale organisationer, herunder EU, FN og OSCE. Både hensynet til kvalitet og de begrænsede ressourcer fører til, at staterne i stigende grad kræver koordination og i alle tilfælde, at overlappning undgås. Også ud fra dette perspektiv er det tilfredsstillende, at EU's nye forfatningstraktat åbner mulighed for, at EU kan tilslutte sig Den Europæiske Menneskerettighedskonvention. Herved vil uheldig konkurrence mellem domstolene i Strasbourg og Luxembourg kunne undgås.

Danmark deltager aktivt i alle forgreninger af samarbejdet i Europarådet. På regeringssiden er en lang række ministerier inddraget i det mellemstatslige samarbejde, mens Folketingets partier er involveret gennem deres repræsentanter i Den Parlamentariske Forsamling. Set fra et overordnet dansk synspunkt er det positivt, at Europarådet i disse år, ved siden af sine traditionelle arbejdsopgaver, udfylder en politisk rolle, der kan modvirke dannelsen af nye hårde skillelinjer i Europa.

1. DEN GENERELLE UDVIKLING

Europarådet befinder sig i en mellemfase. Det fremstår endnu klarere i dag, end da Folketinget sidst havde redegørelsesdebat om Europarådet i april 2002. På den ene side er Europarådets egen mulige udvidelse nu praktisk taget gennemført. Kun Monaco og Hviderusland venter uden for døren. På den anden side vil EU's store udvidelse, der faldt på plads i København i december 2002, og som træder i kraft om få måneder, ændre det europæiske politiske landskab og dermed også Europarådets arbejdsmark. Dette er baggrunden for planerne om at afholde et tredje topmøde mellem stats- og regeringscheferne fra Europarådets medlemslande, formentlig i foråret 2005. En hovedoverskrift for topmødet ventes at blive, at vi skal undgå dannelsen af nye